

ИЗ ОТЧЕТНИЯ ДОКЛАД НА ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА ЗА РАБОТАТА МУ ПРЕЗ 1966 ГОДИНА

През 1966 г. Институтът за литература разработваше следните проблеми:

История на българската литература — цялостен труд за развитието на българската литература от IX в. до наши дни. Трудът се работи от широк колектив. През тази година бе отпечатан том II, обхващащ историческото развитие на българската литература през Възраждането. Завършен бе и обсъден от авторския колектив и т. III — българската литература от Освобождението на България до края на Първата световна война. Предстои да бъде размножен и широко обсъден. Работи се и върху написването на том IV, който ще бъде завършен през 1967 г.

Характерни моменти в развитието на българската литература. Разработвани бяха редица проблеми върху старата българска литература. Подготви се и се издаде специален сборник с изследвания за Климент Охридски във връзка с чествуването на 1050-годишнината от неговата смърт, дело на няколко института на Академията и на катедри от Софийския университет. Подготвя се сборник от изследвания върху някои основни въпроси на старата българска литература, свързани с жанровете и художествената специфика. Подготвя се издаването на важни паметници, като съчиненията на Климент Охридски, Презвитер Козма и др.

Разработват се редица теми на новата българска литература, свързани с творчеството на П. Р. Славейков, Иван Вазов, Алеко Константинов, Пенчо Славейков, Н. Вапцаров, развитието на българския исторически роман и др.

Важна тема е съставянето на Речник на българската литература, който том I е вече написан и предстои да бъде обсъден.

Теоретико-методологични въпроси на съвременната литература. Работи се върху темата за народност, партийност и проблема за хуманизма в съвременната ни литература, който е свързан с най-актуалните въпроси на социалистическата литература и метода на социалистическия реализъм. Разработват се

някои въпроси на жанровете и стила, на историята на литературната критика.

Връзки на българската литература с другите литератури. Съвместно със съветски литературоведи се изследва благотворното влияние на Великата октомврийска социалистическа революция върху българската литература. Изследователската работа е завършена. Предстои през м. март да се събере колектив на творческа среща-симпозиум, гдето ще се преценят резултатите и ще се оформи общ сборник. Бе завършен трудът „Пламъкът на Октомври“, разглеждащ отношението към съветската литература и нейното представяне в прогресивния печат в България между двете световни войни.

Проучват се и някои методологически въпроси на сравнителното литературознание.

Фолклор и литература. Изследват се връзките на редица български писатели с фолклорната традиция. Подготвен е сборник, който ще се обсъди през 1967 г.

В резултат на изпълнението на горните задачи през 1966 г. могат да се посочат следните най-важни научни постижения:

Четиритомната История на българската литература представлява пръв марксистически труд върху десетвековното развитие на българската литература. Том II, който излезе от печат през 1966 г. представлява системно изложение и анализ на литературния процес от зараждането на новата българска литература с „История славянобългарска“ на Паисий Хилендарски до началото на творческото извяване на Иван Вазов. Литературното развитие е проследено върху фона на процеса на българското възрождане, на формирането на българската нация и национална култура, на национално-освободителната борба и революционното движение. Трудът е изграден върху богати фактически данни за отделните литературни явления и за живота и творчеството на писателите; проследява се появяването и развитието на различните литературни направления, жанрове, както и на съвременния български литературен

език. Направени са преценки на отделните художествени произведения, очертани са специфичните особености на литературния процес. Българската литература и отделните писатели се разглеждат във връзка с литературното развитие на съседните народи, с европейския литературен развой. Особено внимание е отделено на осветляване въздействието на руската класическа литература. В очерковите глави за отделните писатели се прави опит не само да се изложи техният живот и творчески път, но да се изтъкне и онова индивидуално и неповторимо, което те внасят в българската литература, да се очертае яркият образ на твореца като историческа и творческа личност. Материалът е написан от Е. Георгиев, Цв. Минков, П. Динеков, Г. Димов, Ст. Божков и П. Зарев.

Значителни приноси се съдържат и в други изследвания върху историята на българската литература.

Старобългарската книжнина и старобългарската култура придобиват особено важно значение в настоящия момент, когато се формират чертите на българската социалистическа нация и социалистическа национална култура. Те изпълват с национална гордост нашия съвременник, подхранват неговото самочувствие и патриотизъм. Затова правилното осветляване на характера и богатствата на старобългарската литература имат важна обществена функция. От друга страна, изследванията върху старата българска литература имат значение за развитието на самата литературна наука, тъй като старата българска литература е послужила за основа на зараждането и развитието на старата руска, сръбска и румънска литература, от една страна, а от друга — тя, като една от най-старите европейски литератури, дава възможност да се хвърли светлина върху страни от литературния процес в Югоизточна Европа и целия континент.

Важно място в постиженията на института през 1966 г. заемат изследванията във връзка с Климент Охридски. Във връзка с чествуването на 1050-годишнината от неговата смърт с успех беше координирана научноизследователската работа на Института по литература с Института по история, Института за български език и съответните катедри при Софийския университет. В издадения сборник е осветлена многостранната дейност на Климент като писател-общественик, основоположник на старобългарския литературен език и като общославянски просветител. В нова светлина се поставя неговата историческа роля за културното развитие на българската народност и на славянството изобщо. Ценни научни постижения са направени във връзка с преценката на отделни литературни произведения на Климент, както и във връзка с уточняване на неговото книжовно наслед-

ство. За пръв път се публикува неизвестен досега препис на „Слово за Михаил и Гавриил“, както и московския препис на Климентовото житие от Теофилакт. В някои от изследванията се правят аргументирани възразения срещу чуждестранни истории, чийто разбирания са в разрез с историческите факти. Сборникът е израз на изключителното уважение и внимание на българската наука към личността на бележития средновековен просветител, упражнил влияние върху развитието на цялата южнославянска и източнославянска книжнина.

В обширното монографично изследване на проф. Е. Георгиев Литература на изострени борби в средновековна България се проследява развитието на българската литература от X до XIII век. Обхванат е пълно целият книжовен материал, очертани са ярко развойната линия, анализирани са фактите по нов начин, въведени са нови автори, неразглеждани в досегашните съчинения.

Сериозен принос в изучаването на старобългарската литература и в славистиката е даденият за печат труд върху Черноризец Храбър, подготвен от проф. К. Куев. Той съдържа богат историко-литературен анализ на книжовното дело на този забележителен старобългарски писател от началния период на нашата литература. В труда се обнародват за пръв път събрани 69 преписа на едно от най-вълнуващите произведения на нашата литература „За буквите“, четено и преписвано в продължение на векове от Атон до Северния ледовит океан и от Уралските планини до Адриатическо море. Богатите данни и обобщения на досегашните изследвания правят от този труд един ценен влог в нашата историография в славистичната наука.

Институтът подготви за издаване и други ценни паметници на старата българска книжнина: сборникът Из старата българска, руска и сръбска литература от Б. Ангелов и фототипно издание на известния Болонски псалтир, подготвено от Ив. Дуйчев.

Колективът на института постигна известни успехи и в осветляване на новата българска литература.

През годината излезе и кн. 18—19 на Известията на института, посветена на проф. Г. Цанев. Тук са включени по-обстойни или по-кратки студии, посветени на литературни явления от различните периоди на литературното ни развитие, както и из областта на славянските литератури. Много от студията и по характера на пръелечения материал, и по постановка на въпросите имат несъмнено важно значение.

Книгата на акад. М. Арнаудов Българското книжовно дружество в Браила, макар да има по-общ културен и обществен обхват, пряко

заягя много от въпросите на българската възрожденска книжнина, на нейното развитие, на периодичния печат и на отделни български книжовници. Тя е първо по рода си изследване на началния етап от организирането на българската наука и по-специално на българската литературна наука, както и на нейната връзка с историческата съдба на народа.

Важен принос в изследванията на новата българска литература бе осветляването делото на Пенчо Славейков във връзка с чествуването на неговата 100-годишнина. Институтът устрой специална научна сесия с участието на видни литературоведи от СССР (Д. Ф. Марков), Полша (Магнусевски). Изнесените доклади от П. Зарев, П. Диневков, Б. Ничев, Л. Георгиев, Ст. Илиев и др. допринесоха за осветляване на творческото дело на Славейков от съвременни позиции за определяне неговото място в демократическата българска култура. Във връзка с тази годишнина институтът издаде сборник от непубликувани ръкописи от Славейков, чрез които се обогатяват нашите познания върху творческата му биография.

Изследването на акад. М. Арнаудов Кирил Христов. Човекът и поетът, прието за печат от Научния съвет, представлява първо обстойно и цялостно изследване върху живота и творчеството на този противоречив и сложен творец в нашата литература. Изследването обхваща богат материал от епохата и личността на Кирил Христов, навлиза в детайлите на творческата лаборатория на писателя. Авторът добросъвестно разкрива сложната писателска индивидуалност, дава явна историческа преценка на творчеството му, свързвайки личността и жизненото поведение на писателя с обективния исторически процес. Като съвременник и близък на поета, акад. М. Арнаудов излага резултатите на своите непосредствени анкети, наблюдения и контакти. Книгата е несъмнен принос в осветляването на нашето литературно наследство.

Излезе от печат и том II „Избрани съчинения“ на големия български литературен и културен историк проф. Ив. Шишманов. Много изследвания върху новата българска литература бяха публикувани и звън плана и извън институтските и академични издания.

Акад. П. Зарев издаде книга I от широко замислената многотомна „Панорама на българската литература“. Както по обхват на проблемите, така и по тяхната трактовка този труд несъмнено представлява принос в литературознанието ни. Появилите се рецензии изтъкват сполуката на Зарев в очертаване на литературния процес и в портретното разглеждане на редица от големите фигури на литературата ни.

Бяха обнародвани и книгите на Кр. Генов „Детската литература през Възраждането“, на Ст. Таринска „Прозата на Ботев“, на Милена Цанева „Иван Вазов в Пловдив“, които осветляват от нови аспекти разглежданите въпроси и допринасят за тяхното решаване от съвременни научни позиции.

Бяха публикувани отделни студии на акад. Зарев за Яворов и Дебелянов, на акад. Диневков за П. Славейков, на Ел. Димитрова за стиха на Лилев, на Ел. Константинова за Г. Райчев, на Ил. Конев за Л. Каравелов и др.

Струдници на института подготвят за издаване съчиненията на Л. Каравелов и К. Христов, при което извършват голяма изследователска работа за установяване на тяхното наследство.

Редица проблеми на съвременната българска литература са разработени било в научноизследователски и теоретичен аспект, било под формата на литературна критика върху нов автор или книга, внезапно възникнала дискусия или интересно литературно явление. Затова тук преобладават студиите и статиите, портретите и есето. В повечето случаи тези теми се разработват извън плана.

Ефрем Каранфилов публикува студията „Съвременната ни белетристика и творческото начало в социалистическия труд“, Минко Николов — върху Ламар, Тончо Жечев — върху развитието на епическите форми в българската литература и по-специално на романа.

Струдници на института публикуваха книгите: Ст. Каролев — „Съвременни литературни въпроси“, Ефрем Каранфилов — „Под пагона — човека“, Здравко Петров — „Литературни силуети“ и „Вечни спътници“, Кръстьо Куямджиев — „Профили в черно и бяло“, Христо Йорданов — „Веселин Андреев“.

По-голямата част от публикациите на струдниците по съвременна литература не са били обсъждани в института и затова не е възможно да им се даде конкретна оценка за съдържащите се в тях приноси. Те третира обаче актуални въпроси на съвременния литературен процес и представляват значителна част от излизащата у нас литературно-критическа литература. Те свидетелствуват за живите връзки на струдниците със съвременната литература и за непрестанните стремежи да се подпомогне нейното развитие.

Редица изследвания допринесоха за изясняване на някои методологически въпроси на сравнителното проучване на литературните явления, както и на връзките на българската литература с другите литератури.

Във връзка с Първия международен конгрес по балканистика сътрудници на института обнародваха по-голямата част от изследванията, публикувани в „Етюд балканик“, кн. 4, а именно: Г. Димов — „Иван Шишманов и сравнителното проучване на литературата и културата на балканските народи“; Ил. Конев — „Бранко Радичевич и Добри Чинтулов“; С. Баева — „Петко Славейков — преводач и автор на турски стихотворения“; П. Динеков — „За периодите в българската литература, разгледани в светлината на развитието на балканските литератури“; Е. Георгиев — „Хуманизмът и разпадането на модернизма в южнославянските литератури“; Хр. Йорданов — „Поетическо изображение на трагически моменти от партизанската епопея“, в които се съдържат оригинални приноси в осветляването на важни методологически проблеми и на конкретни литературно-исторически явления.

Проф. Е. Георгиев разработи и публикува няколко изследвания, в които разглежда някои общоевропейски и общославянски литературни явления и тяхното отражение в българската литература: класицизма в българската литература, просвещението в литературата на балканските народи, общи закономерности в развитието на романтизма в южнославянските литератури и в словашката литература и др. Макар че някои от схващанията на проф. Георгиев събуждат възражения, те стимулират изучаването на българската литература в един по-широк аспект.

На някои принципни въпроси на българското литературознание във връзка с изучаването на взаимоотношенията между балканските литератури е посветено изследването на Г. Димов „Българската наука и проблема за сравнителното изучаване на балканските литератури“, което предизвиква широк интерес и одобрение на конгреса по балканистика.

Боян Ничев направи опит да изясни обема и съдържанието на понятията „балкански литератури“ и „литератури на балканските народи“, да определи мястото на българската литература в един балкански регион в студията си „Проблеми и типове на балканската сатира“, основните положения на която също бяха изложени на конгреса по балканистика.

Също така в един по-общ теоретичен аспект и в светлината на генералните проблеми на реализма разглежда някои явления в балканските литератури Л. Цветков в изследването си „Към въпроса за гоголевския реализъм в балканските литератури“, изнесен също на конгреса по балканистика.

Ярко и силно прозвуча на конгреса докладът на Стоян Каролев „Изображението на човека у Иво Андрич и Емилиан Станев“. Конкретният анализ, направен от Каролев, способствува да се очертаат реалистичният

подход и художественото умение на двамата майстори на епическата проза в българската и югославската литература, както националното и индивидуалното своеобразие на творчеството им.

Българо-словашките литературни връзки бяха осветлени от Г. Вълчев. Негов доклад, посветен на тези проблеми, получи висока оценка на специалния симпозиум, организиран от Словашката академия на науките.

Институтът участва в подготовката и издаването на сборника „Из взаимоотношенията между балканските народи“ със студентите „Културни взаимоотношения между български и румънски през епохата на националното ни възрождане“ от Г. Димов и „Прояви, развитие и тенденции на едно вековно сътрудничество“ от Илия Конев, посветена на българо-югославските литературни взаимоотношения.

С някои свои изследвания институтът засяга не само националната ни литература, но и проблеми на другите литератури. Ив. Цветков публикува студията „Литературна критика и социална педагогика“, посветена на литературно-критическите статии на Максим Горки.

Ат. Натеv пък извънпланово публикува голямото си изследване върху съвременната западна драматургия, с което се намесва в острия проблем за характера и насоките на упадъчната буржоазна култура в капиталистическия свят.

За порасналия международен авторитет на творческите постижения на сътрудниците на института свидетелствуват публикуваните книги, студии и статии в чужбина.

В СССР излезе книгата на Ат. Натеv „Изкуство и общество“. Подготвя се за издаване на руски език и книгата му „Съвременна западна драматургия“.

В СССР се подготвя за издаване на руски език трудът на акад. М. Арнаудов „Психология на литературното творчество“.

В СССР излезе сборникът „Естетика и литература“, съставен от В. Колевски със студии от български литературоведа. Повечето от статите са на сътрудници при института.

Публикувани са трудове в чужбина на П. Динеков, Е. Георгиев, Е. Карафилев и др.

За работата на сп. Литературна мисъл. През миналата 1966 г. „Литературна мисъл“ приключи своята десетгодишна. И през тази юбилейна годишнина редакционната колегия на списанието положи значителни усилия да обгърне по-важните литературно-естетически проблеми и да отрази в главни линии своеобразието на съвременния литературен процес. На страниците на списанието бяха разгледани някои неизследвани у нас въпроси от многостранния поток на литературни факти и явления в миналото и настоящето.

Статията на Искра Панова за специфичните стилови особености в творческия натюрел на Иван Вазов, Елин Пелин и Йордан Йовков; на Никола Георгиев за някои нови съвременни насоки на неисторизма в буржоазното литературознание и естетическата проблематика, произтичаща от песническото своеобразие на П. К. Яворов; на Кръстьо Куюмджиев за поетичното творчество на Кирил Христов, на Пантелей Зарев за оригиналното дарование и неповторимата личност на Димчо Дебелянов; на Стоян Каролов за белетристичния талант на Емилиан Станев; на Исак Паси за характера на таланта и патоса на времето, с оглед художествените достижения на Томас Ман в неговата творба „Доктор Фаустус“, на Валентин Ангелов за специфичното битие на художествения образ — имат несъмнено приносно значение. Авторите са подхождали по новому към обекта на своето научно дирене и стигат до свои нови решения. Освен че са разширили кръга на проблематиката, но се обогатява и методологията при изучаване на трудни проблеми от сферата на нашето литературознание.

С някои работи се излиза извън нашите граници. Така например акад. Михаил Арнаудов за първи път у нас разкри личността и творческия образ на Ларошфуко в своята интересна студия; Ефрем Каранфилов навлезе в поетическия свят на Стефан Цвайг, противоречивия патос на съвременната ни епоха; Семьон Машински подчерта същността и значението на естетическите завети на Лев Толстой и т. н. Значителна бе информацията за съвременното западно и съветско литературознание.

Обект на дискусия бе и публикуваната статия на Тончо Жечев за националната самобитност и литературното развитие. Всеобщ интерес предизвика анкетата с Кирил Христов, водена от акад. Михаил Арнаудов преди няколко десетилетия.

Всяка от посочените студии, публикувани през годината на страниците на „Литературна мисъл“, имат самостоятелно научно значение и нещо общо, което ги сродява. Тяхната близост и общност е в еднаквата прицелна точка, насочена срещу опростителството в литературознанието, против грубото изопачаване и превратно тълкуване на литературните факти. Не е замирала на страниците на списанието борбата срещу съвременната буржоазна идеология.

През изтеклата година бяха обнародвани специални студии и изследвания по случай историческия IX конгрес на Българската комунистическа партия, 90-годишнината от Априлското въстание, 100-годишнината на Пенчо Славейков и д-р Кръстев, 1050-годишнината от смъртта на Климент Охридски. Първият международен конгрес по балканистика. Публикуваните изследвания по посочените поводи на Стойко Божков, Георги Димов, Соня Баева, Георги Константинов,

Ангел Тодоров, Емил Георгиев, Любен Георгиев, Илия Конев, Хр. Йорданов и други имат важно значение като отклик на тези крупни събития. Те говорят за потясно свързване с практиката и с интересите на хилядите ни читатели.

Списание то ратува за широта и жанрово разнобразие, за многособразие в стиловите почерци на нашите литературоведи и критици, за гражданска и творческа целенасоченост в научното дирене, в изследването на националното богатство, заложено в историята на българската литература. В центъра на вниманието си през 1967 г. редакцията поставя научната проблематика, подсказана от 50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция.

По оказване помощ на практиката. Въпросът за помощта, която литературната наука оказва на практиката, е много сложен. Едно голямо откритие на литературната теория не винаги може съществено да подпомогне творчеството на писателя. От друга страна, правилното интерпретиране от литературоведа и критика на художествената литература, на отделно произведение или на творчеството на писателя, може да упражни силно влияние върху духовното развитие на народа и с това да изпълни важни обществени функции.

Институтът се е стремил да постигне връзка с практиката и в двете направления, свързвайки изследванията с актуални проблеми на съвременното литературознание и на съвременната българска литература, отстоявайки принципите на партийността и народността в литературата и стремежи се да направи колкото е възможно по-широко достъпни постиженията на изследователската работа до най-широките кръгове на народа.

Тесни бяха връзките на института със Съюза на българските писатели, не по организационна линия, а главно чрез творческо общуване. Основните доклади по много от творческите инициативи на съюза бяха изнасяни от научни работници на института.

В печата се публикуваха от сътрудници на института голям брой статии, литературно-критически отзиви и прещенки за книги и автори, по текущи литературни, общокултурни и общонародни въпроси и пр. Общо през 1966 г. са публикувани над 200 статии.

Сътрудници на института са публикували много предговори към издавани съчинения на български и чужди писатели, на отделни книги, сборници и пр. Участвуват в подготовката на антологии, сборници и пр.

Сътрудници на института изнесоха доклади по актуални въпроси на литературознанието и съвременната българска литература на много конференции, пред учителски колективи, на творчески обсъждания в различни съюзи, пред младежи, в заводи, военни поделения и др.

Във връзка с чествуването на 100-годишнината от рождението на П. Славейков в Трявна бе проведена специална научна сесия.

Институтът проведе научна сесия и върху творчеството на Добри Чинтулов в Сливен, участва в сесията за Априлското въстание. Общо за 1966 г. сътрудници на института са изнесли над 130 доклада.

Много важно за внедряването на съвременни литературни схващания и за естетическото възпитание на подрастващото поколение е участието на сътрудници на института при написването на нови учебници по литература за различните степени училища в нашата страна. Активно бяха заангажирани в написването на учебници другарите Минко Николов, Елена Димитрова, Милена Цанева и др.

Характерно за засилващите се връзки на института с обществения и културния живот на страната е все по-голямото насочване на тази дейност в унисон с културната и идеологическата работа на Българската комунистическа партия. С литературно-критическата си и пропаганда дейност сътрудниците на института се стремят да повдигнат естетическата култура на нашия народ, да подпомогнат патриотичното и интернационално възпитание на младото поколение, да спомогнат за по-активното участие в строителството на социалистическото общество, да помогнат за пресичане вредното влияние на буржоазната идеология, на еснафщината и остатъците от националистически преживелици в съзнанието на трудещите се.

Най-важното от дейността на института във връзка с международното научно сътрудничество: 1966 година беше особено плодотворна за дейността на института по линията на международния научен живот.

Институтът взе активно участие в организирането на Първия конгрес по балканистика в София. На специалната секция по литературознание бяха изнесени повече от 50 научни доклади и съобщения от наши учени и учени от балканските страни и Европа. Създаде се възможност да се осъществи широк контакт между литературоведите и да се съревновава нашата наука с научните постижения в други страни. Сътрудници на института изнесоха на конгреса седем научни доклада, оживено и компетентно участваха в научните разисквания. Изнесените доклади от Е. Георгиев, Г. Димов, Ст. Каролев, Б. Ничев, И. Конеv, Л. Цветков, Хр. Йорданов бяха възприети положително от конгреса, показаха високото теоретично и методологично равнище на нашата наука, както и ерудицията на нашите специалисти. Може да се каже, че това бяха едни от най-добрите литературоведчески доклади на конгреса.

Извън деловите заседания на конгреса бяха установени контакти с учени от сесияните и по-далечни страни, укрепи се авторитетът на българската литературна наука. Беше създадено отношение на доверие между учените, както и благоприятни възможности за по-нататъшни контакти и сътрудничество.

Важно значение за международните връзки на нашата наука имаха: сесията, посветена на 1050-годишнината от смъртта на Климент Охридски; сесията, посветена на 100-годишнината от рождението на Пенчо Славейков. И на двете сесии присъстваха и изнесоха интересни доклади, изпълнени с нови преценки за творческото дело на двамата видни представители на българската литература и култура, и учени от чужбина. Те допринесоха не само за пропагандирането на нашата литературна наука, но и за правилното осветляване на важни моменти от нейното развитие. Наши научни работници участваха и на международни научни срещи в чужбина.

Със Словашката академия на науките нашият институт разработва съвместно проблемата „Връзките на словашката литература с южнославянските литератури“. На организирания в Братислава симпозиум по тази тема взеха участие проф. Емил Георгиев, Георги Вълчев и Ели Велинова. Изнесените от тях доклади и участието им в разискванията показаха високото равнище и авторитета на нашата литературна наука. Група научни работници на института — Кр. Генев, Ив. Цветков, Хр. Дудевски, участваха в симпозиум в гр. Хале (ГДР), посветен на съветската литература, като изнесоха научни доклади и участваха в разискванията.

Акад. П. Диневков взе участие в симпозиум по фолклористика в Полша и в специалната сесия, организирана за Пенчо Славейков във Варшава.

Оживени разисквания, които ще дадат тласък на развитието на нашата наука за средновековната българска книжнина и култура, предизвика срещата с видния съветски литературовед, чл.-кор. на АН СССР и на БАН Д. Лихачов, на който се обсъждаха проблемите на взаимоотношенията между славянските литератури през Средновековието.

Укрепнаха връзките на българската литературна наука със съветската литературна наука. За пръв път се създаде общ колектив от учени за разработване на взаимоотношенията между съветската и българската литература. Въз основа на завършените през тази година изследвания през м. март 1967 г. ще се проведе първата творческа среща-симпозиум между български и съветски литературоведи, на който ще се обсъдят постигнатите резултати в проучването на проблемата „Великата октомврийска

социалистическа революция и развитието на българската литература“.

Отчитайки безспорните постижения през 1966 г., ръководството и колективът на института ясно съзнават необходимостта от по-нататъшните усилия за преодоляване на редица слабости от научно-организационно и изследователско естество.

Необходимо е очевидно да бъде поведена по-настойчива борба за преодоляване на многотемиято. Все още някои от сътрудниците не центрират усилията си върху основните проблеми на института. Оттук и ненормалното положение извънплановата дейност на някои сътрудници понякога да надхвърля по обем работата им по научния план на института.

Тревожно е обстоятелството, че някои основни задачи на института, като „История на българската литература“, „Речник на българската литература“, предвидените сборници с определена тематика изостават. Редица от участниците в тези от извънредно важно значение издания не изпълняват своевременно задачите си, предпочитат да работят над свои лични планове. Необходимо е по-високо съзнание за държавна дисциплина, за задължения към института, който има за задача да разработва

основни проблеми на литературната история, теория и критика.

Съвсем очевидно е също така, че някои секции в сегашния си състав не са в състояние да обхващат проблемите от съответната област. Това налага да се потърсят нови организационни форми, за да могат да бъдат най-правилно използвани силите и възможностите на сътрудниците за цялостно решаване на централни и с актуално значение теоретико-методологически и историко-литературни проблеми.

При отчитане дейността бяха посочени и други слабости в работата на института, които ръководството с усилията на целия колектив ще се стреми да преодолява, за да може да бъде направена нова крачка в укрепването и развитието на института.

Общата преценка на резултата от научно-изследователската дейност на института през 1966 година е добра. Институтът завоюва нови творчески постижения, ролята на неговите публикации в националния културен и литературен живот порасна. Разработените от института проблеми заемат все по-важно място в литературната наука и в нашето социалистическо общество, в осъществяването на социалистическите преобразования в страната.

НОВ НАУЧЕН ТРУД ЗА КИРИЛ ХРИСТОВ

В края на м. г. Научният съвет на Института за литература при БАН обсъди и прие за печат труда на акад. Михаил Арнаудов „Кирил Христов. Човекът и поетът“.

В рецензията си Кръстьо Генев изтъкна заслугата на Михаил Арнаудов да проследи всяка стъпка от живота и творчеството на Кирил Христов: задача трудна и отговорна при разкриване острите противоречия в творческата биография на поета. Авторът подбира действително важното и значителното в творчеството и в нелекия живот на поета, като отминава погрешното, неточното и художествено мелоценното. Той набелязва правилно индивидуалните черти на личността и на твореца, домага се до обективна и убедителна оценка за един живот, изпълнен с противоречия от идейно и морално естество, с терзания и незадоволеност. Монографията е особено ценна с богатия фактически материал, използван умело от автора. Той е успял да представи широко картината на обществената действителност и на литературните нрави, като е включил лични спомени, наблюдения и извадки от интересната си кореспонденция с писателя.

В изказванията на Пантелей Зарев, Минко Николов, Георги Цанев и Георги Димов пролича големият интерес, с който е била

прочетена богатата и съдържателна монография, предизвикан от неравния живот и противоречивото творческо развитие на Кирил Христов. Подчерта се новото виждане върху лириката на поета, намерило за първи път място в психографския анализ на творческото му развитие, детайлното и проникновено навлизане в творческия му свят, сполучливото разграничаване на стихотворенията, с шовинистични увлечения от поезията, пропита с искрен патриотизъм. Обективната преценка на автора за литературните форми у нас след 1903 г., за творческото формиране на амбициозния поет и интересните съпоставки между нашата литература по онова време със западните литератури, прави труда ценен принос в нашето литературознание.

Изказалите се препоръчаха на автора да се освободи на места от фактографската претрупаност, за да се внесе още по-голяма прегледност и систематизираност на научното изложение.

Накрая директорът на института — Стойко Божков обобщи изказванията, като изрази задоволството си от научния принос на автора, от богатия нов материал, събран в монографията и от сполучливото интерпретиране произведенията на Кирил Христов.